

KARTA EWIDENCYJNA ZABYTKU NIERUCHOMEGO NIEWPISANEGO DO REJESTRU ZABYTKÓW

3. Miejscowość

BORASZYN

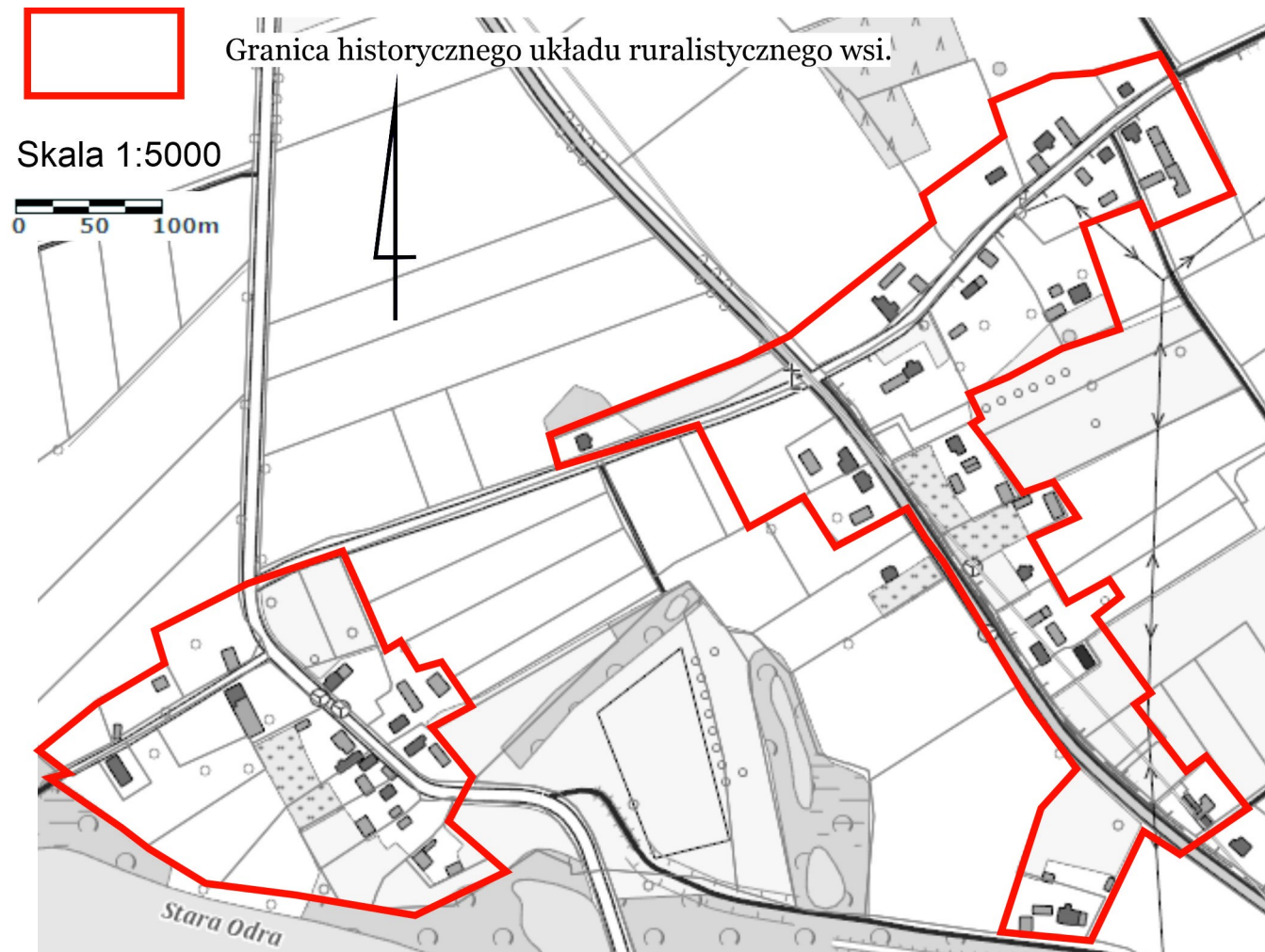
1. Nazwa

Historyczny układ ruralistyczny wsi

2. Czas powstania

1342, 1787, 1945

9. Materiały graficzne

4. Adres (ulica, nr posesji)

5. Przynależność administracyjna

Województwo **DOLNOŚLĄSKIE**

Powiat **WOŁOWSKI**

Gmina **WOŁÓW**

6. Współrzędne geograficzne

51°23'22"N 16°29'08"E

7. Użytkowanie obecne

mieszkalne

rolnicze

8. Stan zachowania

4

Poprzednie nazwy miejscowości: 1342 r. - Boraschin; ok. poł. XVIII w. do 1945 r. - Borschen.

Znaczenie i pochodzenie nazwy wsi: Nazwa niemiecka jest zniekształconym zapisem fonetycznym nazwy polskiej-pierwotnej.

Historia wsi i dóbr: 1342 r. - Pierwsza wzmianka o Boraszynie. 1670 r. w Boraszynie znajduje się folwark lub owczarnia, należące, jak i tutejsze dobra, do urzędu zamkowego w Wołowie, ok. poł. XVIII w. do wsi należy karczma (lub zajazd) *Eich Kretschan*. W 1787 r. - wieś królewska. Od niepamiętnych czasów należy do urzędu w Wołowie. Położona jest nad Odrą, przez co podczas wielkiej powodzi w 1785 r. bardzo ucierpiała. Odra przerwała wówczas wały w trzech miejscach, porwała kilka domów i wyrządziła wiele szkód na polach. W 1818 r. miejscowość należy administracyjnie do okręgu Ścinawskiego. W 1830, 1845 r. - do Boraszyna należy gospoda *Eichkretschan*. We wsi znajduje się królewski dom rybacki oraz budynek królewskiego nadzorcy budowli wodnych, a ponadto magazyn sprzętu do budownictwa wodnego. W 1891 r. w Boraszynie wymieniany jest folwark. W 1912 r. folwark Boraszyn należy do królewskiego majątku w Orzeszkowie. W 1937 r. Boraszyn jest okręgiem leśnym, wchodzącym w skład majątku leśnego Dębno. W 1943 r. nadal znajduje się w okolicy miejscowości gospoda-zajazd *Eichkretschan*. Niewielka dwuczęściowa wieś, położona przy dwóch, w tym miejscu niemal równoległych drogach. Każda z części ma charakter jednodrożny. Część południowo-zachodnia, usytuowana w pobliżu Odry, to mała ulicówka. Przy jej północno-zachodnim krańcu, po zachodniej stronie drogi znajdują się resztki folwarku. Zabudowa zagrodowa w części ulicowej oraz jednorodzinna i zagrodowa w pozostałej, jednokondygnacyjna, ze stromymi dachami o pokryciu ceramicznym.

Bibliografia:

- Richard Junke: Wohrlau, Geschichte des Furstentums und des Kreises von ..., Wurzburg 1965, GŚŁ 50212 II, [RJ 1965]
- Knie J.: Alphabetisch-statistisch-topographische Ubersicht der Dorfer, Flecken, Stadte und anderen Orte der konigliche Preussische Provinz Schlesien, Breslau 1845 [K. 1845, s.]
- Regesty Śląskie, pod redakcją Waclawa Korty, t. 1 (1343-1348), Wrocław 1975 ; t. 2 (1349-1354), Wrocław 1983; t. 3 (1355-1357), Wrocław 1990; t. 4 (1358-1359), Wrocław (bez daty wydania); t. 5(1360), Wrocław 1992
- Schlesisches Giiter-Adressbuch. Verzeichnis samtlicher Rittergueter und selbstandigen Gutsbezirke, sowie der grosseren Landguter der Provinzen Nieder- und Oberschlesien Breslau 1891,1912, 1937
- Wytyczne konserwatorskie do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Wołów, Wrocław 2000
- Zimmermann F. A., Beytrage zur Beschreibung von Schlesien, Brieg t. IV 1785; t.VII 1787

Materiały kartograficzne:

- Messtischblatt, pomiar 1887, nowelizacja 1929, wydanie 1937-1940

Istniejące zagrożenia: Degradacja układu ruralistycznego związana z współczesną zabudową różnego typu, dogęszczanie i wprowadzanie nowej zabudowy na terenach historycznie niezabudowanych, rozbiórki i przebudowy budynków historycznych oraz ich modernizacja z wykorzystaniem współczesnych, niezgodnych z lokalną tradycją materiałów budowlanych.

Postulaty konserwatorskie: Utrzymanie układu wsi, zachowanie skali zabudowy, jej historycznego rozplanowania, tradycyjnych brył, formy, użytych materiałów i artykulacji elewacji.

czerwiec 2023
Justyna Kość

Kość